

Beaktansvärt är även hur relativt svagt det nordliga elementet är företrätt i björkområdets fågelfauna: i bägge taxeringarna betydligt under 10 % av hela fågelbeståndet. Alltså en diametral motsats till förhållandena inom strandområdet, där artbeståndets nordlighetsprocent tack vare några talrikt representerade nordliga arter (*Philomachus pugnax*, *Phalaropus lobatus*, *Anas acuta*) blir anmärkningsvärt hög, c:a 32 % då hänsyn tas till alla i tab. 2 upptagna arter utom skäggdoppingen. Om denna räknas med så sjunker procenten till 29. (Björkområdets nordliga arter är utvalda i anslutning till MERIKALLIO 1946.)

(Forts.)

Sulkavan linnustosta vuosina 1950—54.

TAISTO PIIPARINEN

Tämän Etelä-Savon itäosassa Savonlinnasta lounaaseen sijaitsevan pitäjän linnustosta on C. PH. LINDFORSS julkaissut v. 1889 varsin seikkaperäisen tutkimuksen. Siinä esitetyt tiedot perustuvat havaintoihin vuosilta (1860—) 1870—85. Vaikka tässä »pitäjänlinnustossa» on tietoja laajahkon pitäjän koko alueelta, runsaimmat havainnot keskittyvät Kirkonkylään (= Sulkavan kylä) ja sen lähimpään ympäristöön, missä LINDFORSS on asunut ko. aikana. Myöhemmät alueen linnustoa koskevat tiedot ovat niukat. Maininta eräiden lajien esiintymisestä sisältyy MERIKALLION (1946) kvantitatiiviseen tutkimukseen, sillä eräs hänen arviointilinjansa on osunut pitäjään.

Oleskellessani vuosina 1950—54 Sulkavan Kirkonkylässä pari viikkoa kunakin kesänä (paitsi kesällä 1954) sekä joului- ja pääsiäislopmien ajat, olen voinut jossain määrin perehtyä seudun nykyiseen linnustoon. Eräitä täydentäviä tietoja olen saanut veljeltäni Juhani Piipariselta. Muutamaa kauemmas suuntautunutta retkeä lukuunottamatta havaintoalueeni rajoittuu Kirkonkylään lähiympäristöineen, siis LINDFORSSIN parhaiten tuntemaan pitäjän osaan.

Seuraavassa systemaattisessa järjestyksessä tietoni faunistisesti mielenkiintoisimpien lajien esiintymisestä sekä joitakin fenologisia havaintoja. Havaintopaikka on kirkonkylä, jollei toisin mainita. J. P. = Juhani Piiparinen.

Corvus corax L. Vain kaksi keskitalvista havaintoa: 22. XII. 50 1 yks. ja 28. I. 52 1 yks. (J. P.). LINDFORSSIN mukaan laji on yleinen kaikkina vuodenaikoina.

Corvus frugilegus L. 19. IV. 54 6 yks. (J. P.).

Oriolus oriolus (L.) 29. V. 52 pienessä MT-sekametsikössä yksinäinen ♂, joka katosi paikalta samana päivänä (J. P.); 20. VI. 52 viheltävä yks. koivunvaltaisessa hakametsikössä läh. Uitonvirtaa (J. P.). LINDFORSS ilmoittaa lajin olevan »allmän, der lokalen är lämplig».

Chloris chloris (L.) 3—4 paria pesii vanhalla hautausmaalla.

Carduelis flammea (L.) Pesintään viittaava havainto: 13. V. 53 ♂ ja ♀ läh. Tiittalan kartanoa.

Carduelis cannabina (L.) Ainoat havainnot: 11. IV. 52 1 yks., 4. IV. 53 2 yks. LINDFORSSIN mukaan yleinen.

**Carpodacus erythrinus* (Pall.) MERIKALLIO (o.c.) on tavannut lajin 15. VII. 42. — 20. VII. 50 vihelteli yksinäinen ♂ pellonreunapensaikossa Uitonrinteessä. Ei ollut paikalla enää seuraavana päivänä.

Fringilla montifringilla L. 16.—17. VI. 50 laulava ♂ Kuhakoskella CT-männikössä rämeen laidassa. LINDFORSS arvelee jonkin parin mahdollisesti pesivän alueella.

Emberiza hortulana L. 13. V. 53 ♂ Tiittalan pellolla. LINDFORSSILLA samoin vain yksi havainto: 30. VI. 1873 pari »i Tiittala trädgård».

*Lullula arborea (L.) Tannilan Linnaniemessä 1 yks. 20. VI. 50 muutaman vuoden vanhalla kuloalueella.

*Parus caeruleus L. 1—2 paria pesinyt Kirkonkylässä vv. 1952—54.

*Parus ater L. Ainoa havainto: 12. IV. 52 laulava ♂.

**Phylloscopus sibilatrix* (Bechst.) Pesii harvalukuisena sekä MT-koivikoissa että valoisissa VT-männiköissä, joissa hiukan koivua.

**Sylvia atricapilla* (L.) Tannila läh. Linnavuoren tienhaaraa laulava ♂ puronotkelmassa 5. VII. 52.

**Prunella modularis* (L.) Hasula läh. kunnalliskotia 12. IV. 52 ♂ kuusenvaltaisessa metsikössä.

Troglodytes troglodytes (L.) Tannila Härkävuori 5. V. 52 ja 10. V. 53 2 yks. OMT-kuusikossa, jossa runsaasti hakkuutähteitä talvelta 1951/52. LINDFORSSIN mukaan »förekommer sparsamt».

Cinclus cinclus (L.) 2—4 yks. talvehtii säännöllisesti Uitonvirrassa. Myöhäisin keväthavainto 13. IV. 52 1 yks. LINDFORSSIN mukaan häviää maaliskuun alussa tai keskivaiheilla.

Pandion haliaëtus (L.) Kaipola Jokilahti 10. V. 53 1 kalasteleva yks.

Cygnus cygnus (L.) Levähtää kevätmuuton aikana Myllylamassa. 1951: 27. III. 11 yks. (J. P.), 8. IV. 23 yks. (J. P.), 9. IV. 13 yks. (J. P.), 10. IV. 14 yks. (J. P.), 11. IV. 7 yks. (J. P.), 20. IV. 1 yks. (J. P.). — 1952: 7. IV. 10 yks. (J. P.), 9. IV. 2 + 5 yks., 20. IV. 8 yks. (J. P.). — 1953: 3.—4. IV. 1 yks., 7. — 8. IV. 7 yks. — 1954: 3. IV. 3 yks. (J. P.), 7. V. 6 yks. (J. P.). Syysmuuttoa: 2. XI. 52 5 yks. (J. P.).

Tringa glareola L. Pari pesintään viittaavaa havaintoa: Hasula läh. kunnalliskotia 26.—27. VI. 51 ja 13. V. 52 2 kovasti hätäilevää yks. rantanevalla, Kaipola Jokilahti 23. V. 53 1 yks. laajahkolla nevalle.

*Tringa ochropus L. Pesinyt ainakin kesinä 1952—53 Vilkaharjun kupeella korpinotkelmassa.

**Vanellus vanellus* (L.) Hasula Uitonvirran S-rannalla oleva peltoaukea 1951—52 2—3 paria, 53—54 3—4 paria.

*Chlidonias niger (L.) 5. V. 52 1 yks. Uitonvirran suulla (J. P.).

*Larus ridibundus L. 20. IV. 52 3 yks. Uitonvirralla (J. P.).

*Porzana porzana (L.) 27. VI. 51 ääntelyä Myllylammella.

Alueen nykyisen ja viime vuosisadan loppupuolen linnuston vertailu tarjoaa tiettyä mielenkiintoa, vaikkakin erot kuvastavat maamme lintufaunassa kuluneiden vuosikymmenien aikana tapahtuneita muutoksia, jotka yleispiirteisissään tunnetaan sangen hyvin. Oman havaintoaineistoni niukkuus ja varhemman yleisyyden arvioinnin ylimalkaisuus tekevät vertailun uskalletuksi. Joitakin lajistollisia eroja voidaan kuitenkin todeta.

Kiistattomimmin nähtävissä ovat lajiston koostumuksessa tapahtuneet positiiviset muutokset. LINDFORSS ilmoittaa Sulkavalla tavatun 131 lajia. Näihin eivät sisälly edellä olevassa luettelossa tähdellä (*) merkityt lajit. Luetteloon on lisättävä myös *Lanius minor* Gm., joka FRIN (1915) ilmoituksen mukaan on saatu Sulkavalta kesällä 1912. Kaikkiaan on alueella siis tavattu 13 »utta» lajia eli 10 % LINDFORSSIN tuntemasta lajistosta. Kotiutuneina näistä tulokkaista voidaan pitää ainakin sinitiaista, sirittäjää, metsävikloa ja töyhtöhyypää. Rautiaista lukuunottamatta edellä mainitut lajit kuuluvat eteläisluontoiseen linnustoainekseemme.

Seuraavat LINDFORSSIN »yleisiksi» (»allmän» tai »allmän, der lokalen är passande») luonnehtimat lajit, joita en ole tavannut (kaksi viimeistä) tai joista havaintoni — erityisestä silmälläpidosta huolimatta — ovat hyvin niukat, näyttäisivät selvimminkin taantuneen:

Corvus corax

Luscinia luscinia

Oriolus oriolus

Colymbus stellatus.

Carduelis cannabina

Nämä lajit edustavat toisaalta saloseutujen (korppi, kaakkuri), toisaalta myöhään pesivää eteläisluontoista (kuhankeittäjä, hemppo) lajistoa, joiden kohdalla on todettu taantumista 1920—30-luvuilta alkaen. Satakielen nykyinen puuttuminen — joka tapauksessa vähyys — tuntuu oudolta, koska laji esim. L a p p e e n r a n n a n ympäristössä havaintojeni mukaan viime vuosina on jatkuvasti runsastunut.

Kirjallisuutta: FRI, A. E., 1915, Muutamia eläintieteellisiä tiedonantoja. Medd. Soc. F. Fl. Fenn. 41: 20—22. — LINDFORSS, C. Ph., 1888—89, Sulkava sockens foglar. Medd. Soc. F. Fl. Fenn. 15: 51—81. — MERIKALLIO, E., 1946, Über regionale Verbreitung und Anzahl der Landvögel in Süd- und Mittelfinnland, besonders in deren östlichen Teilen, im Lichte von quantitativen Untersuchungen. I. Allgemeiner Teil. Ann. Zool. Soc. Vanamo 12, n:o 1, ss. 1—141.

Zusammenfassung: Beobachtungen über die Vogelfauna des Kirchspiels Sulkava in Südostfinnland in den Jahren 1950—54. Das durch die Gewässer des Saimaa zerborstene Beobachtungsgebiet ist bei etwa 61° 48' n. Br. und 28° 20' ö. L. Gr. in Südostfinnland gelegen. Die Beobachtungen werden den Angaben über die Vogelfauna des Gebietes in den Jahren 1870—85 bei LINDFORSS (1888—89) gegenübergestellt. Die im Verzeichnis mit einem Sternchen (*) bezeichneten Arten nebst *Lanius minor* (angetroffen 1912) waren 1870—85 im Gebiet unbekannt. Diese »neuen« Arten, die mit Ausnahme von *Prunella modularis* dem in Finnland südlichen Vogelelement angehören, bedeuten einen Zuschuss von 10 % zum damals bekannten Artenbestand des Gebietes. Heute schon eingebürgert sind von diesen Neuankömmlingen *Vanellus vanellus*, *Tringa ochropus*, *Parus caeruleus* und *Phylloscopus sibilatrix*. *Colymbus stellatus*, *Oriolus oriolus*, *Corvus corax*, *Luscinia luscinia* und *Carduelis cannabina* sind seltener geworden.

Tiedonantoja - Meddelanden Short notes.

Lintuhavainnot Tampereen seudulta v. 1955. — *Carduelis flavirostris* (L.). 24. IV 1955 retkeillessäni koulul. H. Solan ja M. Hyytiäisen kanssa Tampereella Lokomon lähellä olevalla varastoalueella, yllätti meidät kuusi vuorihemppoa. Saimme lähestyä niitä muutaman metrin päähän ja tarkastella hetken aikaa. Tapasimme ne toistamiseen 1. V samalla paikalla.

Carduelis flammea (L.). Kesällä 1955 jäi urpiaisia runsaasti havaintoalueellemme. 11. VI S. Saarinen löysi 2 pesää Tampereen Lamminpäästä: pesä, jossa oli 4 munaa, suomännysissä n. 6 m:n korkeudella aivan puun latvassa, toinen pesä, jossa 2 munaa ja 2 poikasta, juuri kuoriutuneita oli myös suomännysissä n. 5,5 m maasta. 12. VI löysin Ylöjärven Teivaalasta pesän männynoksalta n. 7 m:n korkeudelta, pesä oli valmis, ilman munia. Mainittuna päivänä löysi N. Silander pesän samalta paikalta koivusta, n. 8 m:n korkeudelta. 20. VI pesässä oli 4 munaa.

Fringilla montifringilla L. Kesällä 1955 löydettiin Ylöjärven Teivaalasta useita jätteipon pesiä: 1) 26. V pesä koivussa n. 5 m:n korkeudella, pesä tuhoutui myöhemmin (S. Saarinen). 2) 26. V pesä koivussa n. 12 m:n korkeudella, munia oli 6 (S. Saarinen). 3) 26. V pesä koivussa n. 15 m maasta, ♀ hautoi (S. Saarinen). 4) 26. V pesä koivussa n. 15 m:n korkeudella, haudonta